

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Naxçıvan Dövlət Universiteti

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASI-100

COP29
Baku
Azerbaijan
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE

YAŞIL DÜNYA NAMİNƏ "ORQANİK NAXÇIVAN"

I RESPUBLİKA ELMİ KONFRANSI

7 noyabr

orqaniknmr@ndu.edu.az
orqaniknmr.ndu.edu.az

Naxçıvan şəhəri

AÇILIŞ TƏDBİRİNİN PROQRAMI

<table>
<tr><td colspan="2">Tarix:
Yer:</td><td>07 noyabr 2024 Saat: 10:00
Baytarlıq Təbabəti Mərkəzi</td></tr>
<tr><td rowspan="7">10:00-11:00</td><td colspan="2">GİRİŞ SÖZÜ</td></tr>
<tr><td>Elbrus İsayev</td><td>Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru</td></tr>
<tr><td colspan="2">ÇIXIŞLAR</td></tr>
<tr><td>Səyyarə İbdullayeva</td><td>ARETN Botanika İnstitutunun direktoru, Azərbaycan Botaniklər Cəmiyyəti ictimai birliyinin sədri, professor</td></tr>
<tr><td>İbrahim Cəfərov</td><td>ARKTN Bitki Mühafizə və Texniki Bitkilər Elmi-Tədqiqat İnstitutunun direktoru, professor</td></tr>
<tr><td>İsmayıl Məmmədov</td><td>ARETN Bioresurslar İnstitutunun direktoru, dosent</td></tr>
<tr><td>Mahir Məhərrəmov</td><td>Naxçıvan Dövlət Universitetinin “Baytarlıq təbabəti” kafedrasının müdiri, dosent</td></tr>
</table>

BÖLMƏ İCLASLARI

Salon: A	**Bölmə: 1**	**Orqanik bitki məhsullarının istehsalı və emalı**		
Tarix:	**07.11.2024**	**Yer:**	**Baytarlıq təbabəti mərkəzi**	
Moderatorlar:	**Prof.dr. Tariyel Talıbov Dos.dr. Əzizə Hüseynova**			
Zoom linki:	*https://us06web.zoom.us/j/87078175737?pwd=mQFMIv64Rn2NxAQQD8ruQmHM8EPTPI.1*			
Meeting ID:	870 7817 5737	**Passcode:**	19671967	

11:00-11:10	**İsmayıl Məmmədov** *Naxçıvan Muxtar Respublikasında keçilərin sarkospordilərlə yoluxması və növ tərkibi*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
11:10-11:20	**Səyyarə İbadullayeva, Hilal Qasımov, Mürsəl Seyidov, Namiq Abbasov, Raifə Salmanova** *Havuşçay hövzəsinin yabanı tərəvəz bitkiləri və onların istifadə istiqamətləri*	*ARETN Botanika İnstitutu, Naxçıvan Dövlət Universiteti*
11:20-11:30	**Akad. Tariyel Talıbov, Ənvər İbrahimov, Həmidə Seyidova** *Naxçıvan Muxtar Respublika florasında itburnu (ROSA L.) cinsinin bəzi növlərinin təbii ehtiyatı və istifadə imkanları*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
11:30-11:40	**Teyyub Paşayev** *Naxçıvan MR – də zəfəran bitkisinin Crocus Sativus L. introduksiyası*	*ARETN, Bioresurslar İnstitutu (Naxçıvan)*
11:40-11:50	**Əfqan Hüseynov** *Təbii yem sahələrinin səmərələşdirilməsi və ərazisinin qurulması*	*Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti*
11:50-12:00	**Pərviz Fətullayev** *Naxçıvan Muxtar Respublikası şəraitində sələflərdən, əkin müddəti və əkin normasından asılı olaraq payızlıq buğdanın məhsuldarlığı*	*ARETN Bioresurslar İnstitutu (Naxçıvan)*
12:00-12:10	**Afaq Əliyeva** *Kələmkimilər fəsiləsi bitkilərinin xəstəlik və zərərvericilərinə qarşı mübarizə üsullarında qida təhlükəsizliyi prinsiplərinin nəzərə alınması*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
12:10-12:20	**Dilruba Əliyeva, Venera Əhmədova, Zəhraxanım Abbaszadə** *Uzun sarıkök (Curcuma Longa L.) növünün biomorfoloji xüsusiyyətləri və faydaları*	*Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Dendrologiya İnstitutu*
12:20-12:30	**Cabbar Nəcəfov** *Naxçıvan Muxtar Respublikasında orqanik üzümçülüyün iqtisadi səmərəliliyinə dair*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
12:30-14:00	**FASİLƏ**	

Salon: A	**Bölmə: 2**	**Orqanik bitki məhsullarının istehsalı və emalı**		
Tarix:	**07.11.2024**	**Yer:**	**Baytarlıq təbabəti mərkəzi**	
Moderatorlar:	**Prof.dr. Daşqın Qənbərov Dos.dr. Hilal Qasımov**			
Zoom linki:	*https://us06web.zoom.us/j/87078175737?pwd=mQFMIv64Rn2NxAQQD8ruQmHM8EPTPI.1*			
Meeting ID:	870 7817 5737	**Passcode:**	19671967	

14:00-14:10	**Daşqın Qənbərov, Səfurə Babayeva** *Dağ-kserofit və bozqır bitkiliyində gülçiçəklilər fəsiləsinin əhəmiyyətli oduncaqlı növlərinin müasir vəziyyəti*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
14:10-14:20	**Zülfiyyə Salayeva** *Naxçıvan Muxtar Respublikası florasında yayılan qida əhəmiyyətli geofit bitkilər*	*AR Elm və Təhsil Nazirliyi Bioresurslar İnstitutu (Naxçıvan)*
14:20-14:30	**Sahib Hacıyev, Akim Axhundov** *Naxçıvan Muxtar respublikasında pomidor bitkisi altında torpaqlardan səmərəli istifadə olunması*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
14:30-14:40	**Vahid Əliyev, Dəyanət Osmanov** *Çətir formalarının şaftalı ağaclarının boy, inkişaf və mahsuldarlığına təsiri*	*ARKTN Meyvəçilik və Çayçılıq Elmi-Tədqiqat İnstitutu*
14:40-14:50	**Vaqif Novruzov, Z. İsmayılova** *Gəncə-Qazax iqtisadi rayonunda yayılan bəzi-birləpəli yabanı tərəvəz bitkilərin biologiyası*	*Gəncə Dövlət Universiteti*
14:50-15:00	**Akif Mərdanlı, Bəhruz Məmmədov, Tofiq Əliyev, Həbib Hüseynov** *Tərəvəz bitkiləri növbəli əkinlərdə gübrələrin tətbiqi*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
15:00-15:10	**Ramiz Ələkbərov, Dərya Abdullayeva** *Alaq əməköməci (Malva Neglesta L.) növünün biomorfoloji xüsusiyyətləri və istifadəsi*	*Lənkəran Dövlət Universiteti*
15:10-15:20	**Gülşad Məmmədova** *Göyünlərin (Dıptera, Tabanıdae) kənd təsərrüfatı heyvanlarına vurduğu zərərlər*	*ARETN Bioresurslar İnstitutu (Naxçıvan)*
15:20-15:30	**Ramiz Ələkbərov, Ləman Ələkbərli** *İkievli gicitkən-(Urtıca Dıoıca L.)bitkisinin biomorfoloji xüsusiyyətləri və istifadəsi*	*Lənkəran Dövlət Universiteti*
15:30-15:40	**FASİLƏ**	

Salon: A	**Bölmə: 3**	**Orqanik bitki və su ehtiyyatlarından səmərəli istifadə yolları**			
Tarix:	**07.11.2024**	**Yer:**	**Baytarlıq təbabəti mərkəzi**		
Moderatorlar:	**Prof.dr. İsmayıl Məmmədov Dos.dr. Cabbar Nəcəfov**				
Zoom linki:	*https://us06web.zoom.us/j/87078175737?pwd=mQFMIv64Rn2NxAQQD8ruQmHM8EPTPI.1*				
Meeting ID:	870 7817 5737	**Passcode:**	19671967		

15:40-15:50	**Sevda Əhmədova, Vüsal Musayev** *İşğaldan azad olunmuş ərazilərin su ehtiyatları və ondan istifadə potensialı*	*Gəncə Dövlət Universiteti*
15:50-16:00	**Aysel Əzimova, Adilə Zərbəliyeva** *Gəncəçay hövzəsinin relikt şibyələri*	*Gəncə Dövlət Universiteti*
16:00-16:10	**Fizzə Məmmədova, Əliəddin Abbasov, Nazilə Mahmudova** *Naxçıvan Muxtar Respublikası yerüstü sularının kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri*	*ARETN Təbii Ehtiyatlar İnstitutu, Naxçıvan Dövlət Universiteti*
16:10-16:20	**Cabbar Nəcəfov, Mirmahmud Seyidov** *Naxçıvan Muxtar Respublikasında üzümlüklərdə əkinaltı torpaqların emalı məsələləri və münbitliyinin ekoloji yollarla artırılmasının tədqiqi*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
16:20-16:30	**Ramiz Ələkbərov, Pərvin Babazadə** *Tərxun - (Artemısıa dracunculus L.) bitkisinin faydaları haqqında*	*Lənkəran Dövlət Universiteti*
16:30-16:40	**Heydər Əsədov, Cabbar Nəcəfov** *Naxçıvan Muxtar Respublikasında üzüm altı torpaqların üzvi və qeyri-üzvi maddələrlə meliorasiyasının prinsipial əsasları*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
16:40-16:50	**Nərmin Kazımova, Vüqar Başirov** *Orqanik bitki məhsulları istehsalının milli və beynəlxalq standartları*	*Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti*
16:50-17:00	**Namiq Abbasov, Pərviz Fətullayev, Hilal Qasımov, Mürsəl Seyidov, Samir Quliyev** *Ordubad rayonu Kotamdağ ərazisi petrofil (qaya-töküntü) florasının qida bitkiləri və istifadə perspektivləri*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
17:00-17:10	**Surə Rəhimova, Əzizə Hüseynova, Elsevər Əsədov** *Albalı meyvəsinin antioksidant aktivliyi və antosianların təyini*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
17:20	**BAĞLANIŞ VƏ SERTİFİKATLARIN TƏQDİMATI**	

Salon: B	**Bölmə: 1**	**Orqanik heyvandarlıq və quşçuluq məhsullarının istehsalı və emalı**		
Tarix:	**07.11.2024**	**Yer:**	**Təbiətşünaslıq və k/t fak. 3-cü mər.**	
Moderatorlar:	**Dos.dr. Etibar Məmmədov Dos.dr. Surə Rəhimova**			
Zoom linki:	*https://us06web.zoom.us/j/89581312166?pwd=BrTeOHvHu2CQJPvsTm7iEFl6uzrgOn.1*			
Meeting ID:	895 8131 2166	**Passcode:**	19671967	

11:00-11:10	**Etibar Məmmədov, Mirmahmud Seyidli** *Qoyunların bağırsaq sestodlarına qarşı dağtərxunu (tanacetuum vulqare) bitkisinin dərman formalarının təsiri*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
11:10-11:20	**Akif Bayramov, Sənubər Quliyeva** *Araz su anbarında çay xərçəngi-astacus leptodactylus (eschscholtz, 1823) fərdlərinin boy və kütlə artımı*	*ARETN Bioresurslar İnstitutu Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti*
11:20-11:30	**Amaliya Həsənova** *Xırdabuynuzlu heyvandarlıq təsərrüfatlarında ekoloji təmiz məhsulların alınması məqsədi ilə tətbiq olunan müasir mübarizə tədbirləri*	*Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti*
11:30-11:40	**Ramiz Ələkbərov, Elşadə Çələbi** *Azərbaycan brioflorasının öyrənilmə tarixinə dair*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti, ARETN Dendrologiya İnstitutu*
11:40-11:50	**Gülşad Məmmədova** *Göyünlərin (diptera, tabanidae) kənd təsərrüfatı heyvanlarına vurduğu zərərlər*	*ARETN Bioresurslar İnstitutu (Naxçıvan)*
11:50-12:00	**Çilənay İbrahımova, Gülgəz Məmmədova** *Pendir növlərinin istehsal texnologiyaları*	*Həsən Əliyev adına Naxçıvan Kənd Təsərrüfatı Elmi Tədqiqat İnstitutu*
12:00-12:10	**Məmmədova V.F., Məmmədov A.F., Abdullayeva L. R., Hacıyeva Ş. Z., Bayramova Ü. V.** *Qərb bölgəsində yaşayan parabüzənlərin (coccinellidae) bioloji və ekoloji xüsusiyyətləri*	*Gəncə Dövlət Universiteti, ARETN Bioresurslar İnstitutu, Naxçıvan Dövlət Universiteti*
12:10-12:20	**Səliqə Qazi, Barat Əhmədov** *Şəkər çuğunduru zərərvericilərinin entomofaqlarinin aqrosenozda rolu*	*ARETN Zoologia İnstitutu*
12:20-12:30	**Heyran Qasımova** *Quş məhsullarının qidalılıq və bioloji dəyəri*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
12:30-14:00	**FASİLƏ**	

Salon: B	Bölmə: 2	Orqanik məhsul istehsalında istifadə edilən innovativ texnologiyalar	
Tarix:	07.11.2024	Yer:	Təbiətşünaslıq və k/t fak. 3-cü mər.
Moderatorlar:	Prof.dr. Ənvər İbrahimov Dos.dr. Mirmahmud Seyidli		
Zoom linki:	https://us06web.zoom.us/j/89581312166?pwd=BrTeOHvHu2CQJPvsTm7iEFl6uzrgOn.1		
Meeting ID:	895 8131 2166	Passcode:	19671967

14:00-14:10	**Əli Qurbanov, Türkan Əliyeva** *Naxçıvan MR-ın təbii içməli su mənbələri və onların ekoloji vəziyyəti*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
14:10-14:20	**Aydan Məhərrəmli, Bəhruz Məmmədov, Mahir Məhərrəmov** *Naxçivan Muxtar Respublikasinda polenin toplanilmasi və emali*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
14:20-14:30	**Afaq Bağırlı, İradə Məmmədova, Elnarə Salahova, Nuray Qədirova, Sədaqət Əliyeva** *Abşeron şəraitində bəzi növlərin bioloji xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi*	*ARETN Dendrologiya İnstitutu, Naxçıvan Dövlət Universiteti*
14:30-14:40	**Həsən Qənbərov** *Naxçıvan MR-da qoyunların məhsuldarlığına təsir edən başlıca helmintozlar*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
14:40-14:50	**Fəridə Akif qızı Səfərova, Aynur Məsim qızı İbrahimova, Qaratel Həsənalı qızı Hüseynova** *Melo mill. – qovun cinsinin təsərrüfat əhəmiyyəti*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
14:50-15:00	**Mirvasif Seyidov** *Xəstəliklərin ətin keyfiyyətinə təsiri*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
15:10-15:20	**Yunis Rüstəmli, Əli Tahirov** *Orqanik apilarnilin-erkək ari sürfələrinin həlməşiyinin orqanoleptik göstəriciləri*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
15:20-15:30	**Pərvin Quliyev, Leyla Quliyeva** *Pestisidlərin kimyəvi tərkibi və bioaləmə təsiri xüsusiyyətləri*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
15:30-15:40	**Seyfəddin Tağıyev, Afaq Bağırlı, İradə Məmmədova, Elnarə Salahova, Nuray Qədirova, Sədaqət Əliyeva** *Abşeron şəraitində bəzi növlərin bioloji xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi*	*ARETN Dendrologiya İnstitutu,*
15:40-15:50	**Bəhruz Bayramov, Turan Məmmədli** *Ekoloji saf bostan məhsulları yetişdililməsi texnologiyasının işlənib hazırlanmasında Naxçıvan təcrübəsi*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
15:50-16:00	**FASİLƏ**	

Salon: B	Bölmə: 3	Orqanik məhsul istehsalında istifadə edilən innovativ texnologiyalar
Tarix:	**07.11.2024**	**Yer:** Təbiətşünaslıq və k/t fak. 3-cü mər.
Moderatorlar:	**Dos.dr. Mahir Məhərrəmov Dos.dr. Namiq Abbasov**	
Zoom linki:	*https://us06web.zoom.us/j/89581312166?pwd=BrTeOHvHu2CQJPvsTm7iEFl6uzrgOn.1*	
Meeting ID:	895 8131 2166	**Passcode:** 19671967

16:00-16:10	**Aliyə Rzayeva** *Naxçıvan daş duzunun çıxarılması və istehsalı haqqında*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
16:10-16:20	**Nərmin Salmanlı** *Duzdağın təbii və rekreasiya ehtiyatı potensialı*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
16:20-16:30	**Tahirə Əliyeva** *Azərbaycanda ekoloji təmiz məhsul istehsalı*	*Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti*
16:30-16:40	**Qorxmaz Hüseynov** *Naxçıvan duzundan duz həblərinin hazırlanması və istifadə perspektivləri*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
16:40-16:50	**Zülfü Məmmədov, Sədaqət Adıgözəlova, Aygün Babayeva** *Azərbaycan şəraitində bioloji mübarizənin müasir vəziyyəti və səmərəliliyi*	*Lənkəran Dövlət Universiteti, Elm və Təhsil Nazirliyi Aqrar Problemlər İnstutu*
16:50-17:00	**Əlövsət İbrahimov, Mirmahmud Seyidli** *Azot tərkibli minerallar kompleksinin buğaların ət məhsuldarlığına təsiri*	*ARETN Bioresurslar İnstitutu, Naxçıvan Dövlət Universiteti*
17:00-17:10	**E.Y.Seyidova, T.Ə.Əliyeva, N.Z.Əliyeva** *Naxçıvan duzdağ daş duz ehtiyatlarının iqti-sadi-istehsal potensialı və regional əhəmiyyəti*	*Naxçıvan Dövlət Universiteti*
17:10-17:20	**Ramiz Ələkbərov, Gülnar Rzazadə** *Dərman qulançarı (mərəçüyüd)–asparagus officinalis L. bitkisinin biomorfoloji xüsusiyyətləri və istifadəsi haqqında*	*Lənkəran Dövlət Universiteti, Naxçıvan Dövlət Universiteti*
17:20-17:30	**Ramiz Ələkbərov, Pərvin Babazadə** *Tikanlı kəvər (capparis spinosa L.) növünün istifadə perspektivləri*	*Lənkəran Dövlət Universiteti*
17:30-17:40	**İlhamə Mircəlallı, Afiq Qazıyev, Ramiz Ələkbərov, Azadə Paşayeva, Ceyran Qurbanova, Mirməhəmməd Babayev** *Mərdəkan dendrarisindəki ağac və kol bitkilərinin suvarılmasında istifadə edilən quyu suları və onların mineral tərkibi*	*ARETN Dendrologiya İnstitutu, Naxçıvan Dövlət Universiteti*
17:50	**BAĞLANIŞ VƏ SERTİFİKATLARIN TƏQDİMATI**	